

דברי חיזוק
באמונה ובטחון ועוז
על פרשיות השבוע

ויאמר אליהו

מאת הרב אלי' מאיר סמיט שליט"א
ישיבת רבי חיים עוזר « 058-323-1459 \ 347-897-9968 »

בס"ד

רגע אחד של חיים בעולם הזה שוה יותר מכל חיי עולם הבא!!!

יבין נמשל כפנהמות נדמו (תהלים מט, כא), אדם ביקר - היקר מכל ניתן בידו, ולא יבין. נמשל כפנהמות נדמו - כיון שהוא חי כבהמה אין חייו נחשבים למאומה. אדם שאינו מעריך כראוי את אושר החיים עלול להפסידם לגמרי.

"מעטה נבין, כי עונשו של בלעם קשה וחמור הוא לאין ערוך מעונשו של איוב. איוב, עם כל יסוריו הקשים, אך למות לא נתנני, והחיים שהם האושר הגדול שבבריאה ניתנו לו, ומה יתאונן אדם חי, ועונשו של בלעם רע ומר הוא בכך שניטל ממנו האושר הגדול הלזה, עכ"ד.

בשו"ת מנחת שלמה (סימן צ"א אות כ"ד. מהגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל) כתב בדבר ניתוח לחולה מסוכן, וז"ל: "...הן אמנם פשוט וברור, דאע"ג שהחיים של משותקים ל"ע אינם כלל חיים לפי המושגים הפשוטים שלנו, וקשה מאוד כח הסבל של החולה וגם של משפחתו, עם כל זאת הננו מצויים וגם חייבים להשתדל בקום ועשה להארכת חייהם של משותקים. ואם הוא חולה חייבים ודאי להזדרז בהצלתו וגם לחלל עליו את השבת, כי הענין של חיים אין לנו שום קנה מידה כמה למדוד את יוקרם וחשיבותם אפילו לא בתורה ובמצוות, שהרי מחללין את השבת גם על זקן חולה מוכה שחין אע"פ שהוא חרש ושוטה גמור, ואינו יכול לעשות שום מצוה וחייו הם רק למשא וסבל גדול על משפחתו וגורם להם ביטול תורה ומצוות, ונוסף לצערם הגדול הרי הם אזלי ומדלדלי, אפילו הכי מצוה בגדולי ישראל להשתדל ולעסוק בהצלתו ולחלל עליו את השבת."

ומוסיף שם דבר מדהים ביותר וכותב: "ועוד יותר מזה נלענ"ד, שאפילו אם החולה מצטער הרבה באופן כזה שמצד ההלכה מצוה לבקש עליו שימות, ועמו"ש הר"ן בנדרים דף מ. והובא גם בפוסקים, מ"מ גם באותה שעה שמבקש ומתפלל לד' שהחולה ימות ג"כ חייב הוא להתעסק בהצלתו ולחלל עליו את השבת אפילו כמה פעמים. ולעומת זה עשיר מופלג שהוא רגיל בחיי עושר וכל רכושו הולך ח"ו ונשרף והוא עומד ורואה איך שהאש אוכלת ושורפת לנגד עיניו כל רכושו והוא ישאר עני המחזר על הפתחים, אפי"ה גם רק לכבות אסור אע"ג דכיבוי בשבת הו"ל מלשאצ"ל ויאסורו רק מדבריהם, (וישמרו ה' ברוב רחמי מנסין כזה), עכ"ל."

ולפי"ז כבר אפשר להבין הענין של סוטה, דשלא כמחשבות בשר ודם מחשבות הקב"ה בזה, והוא הידוע שלאמיתו של דבר גם המשכת חיים כאלה זכות הוא לאדם יותר מהמיתה, ולכן מי שיש לו זכות, ממשיכים לו את החיים גם במחיר של יסורים ומכאובים.

וכן כותב התוס' יום טוב (בסוף פ"א דסוטה משנה ט) להוכיח מכאן, שפורעניות שמתאחרות לבא כמו הפורעניות שנענשו בהם אנשי דור המדבר, שיתפרס להם העונש על פני ארבעים שנה ולא יכלו מיד כולם ביחד, זה בא ממדת החסד, כי כך הם הרוויחו חיים יקרים של כמה שנים טובות, וזה נחשב לזכות כמו שאנו רואים כאן אצל הסוטה.

« כמה שווה רגע אחד של חיים?? »

סיפור נפלא מסופר (מבוא בספר השרף מברסק) על אלמנה צדקנית, שכנתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שחלתה בשיתוק וסבלה יסורים קשים, רתוקה

« איך יתכן 'זכות', לחיות עם יסורים נוראיים?? »

בפרשתינו מופיע הפרשה של דיני סוטה. והנה אלי' במשנה (סוטה כב): "רבי אומר, הזכות תולה במים המאירים ואינה יולדת ואינה משבחת, אלא מתנוונה והולכת לסוף היא מתה באותה מיתה". ועיין בגמ' מקודם לכן (דף 1). דמבואר דלרב ששת גם לרבנן היא מתנוונה. והכי נפסק להלכה **ברמב"ם** (פ"ג מהל' סוטה הלכה כ') שכ' בזה"ל: " סוטה שיש לה זכות תלמוד תורה אף על פי שאינה מצוה על תלמוד תורה הרי זה תולה לה ואינה מתה לשעתה, אלא נמקת והולכת וחלאים כבדים באין עליה, עד שתמות אחר שנה או שתיים או שלש לפי זכותה. והיא מתה בצבית בטן ובנפילת איבריך", עכ"ל הרמב"ם.

וצריך להתבונן בזה, שלכאורה איזה זכות היא זאת להמשיך לחיות כמה שנים בחלאים כבדים ובנפילת אברים ולהיות נימוקת והולכת, ונדמה שאילו היו שואלים אותה בעצמה היתה בוחרת יותר למות מיד מלהמשיך לחיות חיי ניוון כאלה.

« אין דבר בעולם שיותר יקר מעצם החיים!! »

אמרו חז"ל הק' (שמו"ר פ"א ט) בזה"ל: "שלשה היו באותה עצה, בלעם יעץ, איוב שתק, יתרו ברח. בלעם שיעץ נהרג בחרב, איוב ששתק נידון ביסורים, יתרו שברח זכה ובניו ישבו בלשכת הגזית", עכ"ל.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בספרו שיחות חיים) שואל, הרי ברור שעונשו של בלעם צריך להיות קשה לאין ערוך מעונשו של איוב, כי בלעם יעץ רע על ישראל, ואילו איוב שתק, ואילו לעינינו נראה שעונשו של איוב חמור היה מעונשו של בלעם, שבלעם נהרג בחרב, ואיוב נידון ביסורים מרים ונוראים שאין בכח אנוש לסובלם, הכיצד.

ומבאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל בזה"ל: "כתיב מה יתאונן אדם חיי (איכה ג, ט), ופירש"י (קידושין פ): 'למה יתרעם אדם על הקורות הבאות עליו, אחר כל החסד שאני עושה עמו שנתתי לו חיים'. לאחר החסד שמקבל האדם מאת הבורא, והוא חיים, איך יתרעם על כל הקורות הבאות עליו, משל לאדם שזכה בזכייה הגדולה בגורל, ובאותה שעה ממש נשברה כדו או חביתו, האם חש הוא בצער המועט בשעת השמחה הגדולה, הרי האושר שנפל בחלקו מבטל כל רגשי צער קטנוניים הבאים עליו בחיי יום יום."

"וכך על האדם להרגיש בחסד הקב"ה שנותן לו חיים, שמחתו ואשרו צריכים להיות לאין קץ ושעור, עד שלא יחוש ולא ירגיש בכל הקורות הבאות עליו, ואפילו יסורים גדולים ועצומים כיסורי איוב, כאין וכאפס יחשבו לעומת האושר של עצם החיים."

"וזהו הפירוש במה שאמר דוד המלך ע"ה יסר יסרני י-ה וְלִמְוֹת לֹא נִתְנַנְּנִי (תהלים קיח, יח), אף כי יסרני ה' ביסורים גדולים, אולם למות לא נתנני, ועל כן לא ארגיש ביסורים כלל."

"האדם זה המתרעם ומתאונן על הקורות הבאות עליו, ולא חלי ולא מרגיש באושר החיים הגדול שזכה לו, עליו הכתוב אומר אדם ביקר ולא

היתה למיטתה ללא יכולת תנועה, והזקקה לטיפול מיוחד. המהרי"ל שילם מכספו לאשה שתבוא בכל יום לרחוץ אותה, והורה להסדיר תורנות של נערות להאכילה.

בהתקרב החג, בא המהרי"ל לברכה בברכת חג ולהרנין את ליבה, להפתעתו בקשה ממנו שיברכה באריכות ימים. תמהו הנוכחים על בקשתה, הרי כל גופה מיוסרת ביסורים ואף לברך ולהתפלל אינה יכולה מחמת ניקיון הגוף, וכי איזה טעם יש בחיים אלו. הבחינה האלמנה בתמיהתם של הנוכחים, והסבירה בטוב טעם באומרה: "פעם אחת ביום באה 'אחות', ורוחצת אותי, ומיד מצליחה אני לחטוף ברכה אחת בנקיות, א"כ כל חיי שוים לזכות בברכה אחת ביום, אשר אין ערוך למתן שכרה!".

וידוע מה שאמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בשם הסבא מקלם זצ"ל, 'כדאי לאדם לבוא לעוה"ז, ואף לסבול יסורי איוב שבעים שנה, בשביל שיענה פעם אחת אמן במשך כל ימי חייו'.

בספר נחלת אליעזר (פרשת ואתחנן) עומד על נקודה מעניינת זו, ומבארה בזה"ל: "מספרים על הגאון מוילנא זצ"ל, שלפני פטירתו בכה ואמר שהוא מוכן להחליף כל חלקו בעוה"ב בעד שעה אחת נוספת של חיים. וכאשר שאלוהו היתכן, השיב, משנה מפורשת היא (אבות ד, ז) 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב'".

"כמה נפלא לעשות את ההבחנה המבדילה בין אנשי העוה"ז ובין מובטחי העוה"ב, שדוק האנשים שטוענים ומוכיחים באורחות חייהם כי אצלם העיקר הוא חיי העוה"ז, אלה מוסרים נפשם הגשמי על הנאותיהם ותשוקותיהם החומריות, עד שתאווה אחת שלא הצליחו להשיגה, עלולה להביא אותם לאיבוד עצמם לדעת, ובשביל יצרו לדבר אחד שלא הושג, יכולים להשליך מנגד את עולמם האהוב העוה"ז, ולהעמידו כקליפת השום לעומת התשוקה האחת והיחידה. אין זה אלא שבאמת חסרים הם לחלוטין רגש ההכרה וההערכה של יוקר החיים בעוה"ז, ותמיד פועלים הם מתוך הדחף של 'אכול ושתה כי מחר נמות', בזה מתחילה ונגמרת כל השקפת החיים שלהם בעוה"ז".

"מאיך אנו רואים, שהגאון מוילנא, שכידוע פרוש היה מכל תענוגות העוה"ז, ולא היה נהנה מהעוה"ז אפילו באצבע קטנה, דוקא אצלו היו חיי העוה"ז חשובים באמת ובתמים. וכל זאת משום שאכן עיקר מטרת ומשימת חיי העוה"ז הוא תשובה ומעשים טובים, ואיש המעלה הגדול וצדיק אשר חי את אלה החיים, חש תדיר שמה שעדיין חסר לו לשלימות ולמעשה רוחנית הרי זה לגביו כאילו חיסר אחד מאבריו, שאף אם שאר כל אבריו עומדים על מקונם בבריאות ובשלימות לא יתרצה ולא יתנחם בכך, "עכ"ל.

« מי העדיף לחיות ככלב בעולם הזה ולא ליהנות מזיו השכינה בעולם העליון?? »

המדרש (דבר"י יא, ט) מתאר באריכות נפלאה את מיתתו של משה רבינו, ובתוך הדברים כתוב בזה"ל: "באותה שעה עמד להתפלל, עד ששמים וארץ נזדעזעו. אמר לפניו, רבוש"ע אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל הניח אותי כחיות השדה, שהן אוכלות עשבים ושותים מים וחיים ורואים את העולם, כך תהא נפשי כאחת מהן. אמר לו הקב"ה 'רב לך'. אמר לפניו, רבוש"ע, אם לאו הניח אותי בעוה"ז כעוף זה שהוא פורח בכל ארבע רוחות העולם, ומלקט מזונו בכל יום, ולעת הערב חוזר לקינו, כך תהא נפשי כאחת מהן. אמר לו הקב"ה 'רב לך', עיי"ש עוד דברים נפלאים.

והקשה מרן הרב ש"ך זצ"ל, הדברים צריכים ביאור רב, הרי משה רבינו ידע היטב מה מצפה לו בעולם האמת, הוא הרי היה במרום בעת קבלת התורה וראה כיצד נראים החיים האמיתיים, א"כ מה טעם היה בבקשתו להשאר בעוה"ז כבעל חי המשוטט בשדות, או כעוף הפורח באויר, וכי יש משמעות לחיי הכלב והציפור מול השהיה בעולם שכולו טוב במחיצתו של הבורא יתברך בעולם הנשמות.

אלא הביאר הוא, שלכל בעל חי יש תפקיד שעל ידו הוא מרבה כבוד שמים, אין אנו יודעים בדיוק מה תפקידו של כל יצור בבריאה, אך באופן כללי אנו יודעים כי כל הנברא לכבודי בראתיו, ובכן, משה רבינו העדיף לחיות בעוה"ז למלא תפקיד ולהרבות כבוד שמים בכך שהוא יחיה חיי כלב, מאשר לקבל שכר ולהנות בעולם הנצח!

מכאן עלינו ללמוד מוסר השכל מאין כמותו, כמה מוטל עלינו להעריך ולשמוח את כל דקה ורגע שאנו חיים כאן בעוה"ז.

הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל היה מרבה לספר למקורביו על קורותיו בעת גלותו בסיביר. פעם סיפר, שתנאי החיים בסיביר ועבודות הפרך שהוטלו על הנמצאים שם היו מרים ממוות, כאשר היה קם בבוקר ואומר "מודה אני" היה מהרהר לעצמו "איזה יום מצפה לי, יום של מכות ובזיונות, בשלמא אילו היה באפשרותי לכל הפחות גם ללמוד ניחא, אבל גם חיים בתנאים עלובים שכאלה וגם בלי האפשרות ללמוד תורה, אם כן על מה אני אומר 'מודה אני'".

"אולם" הוסיף הרב ואמר "כאשר המשכתי לומר 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים' והגעתי למלים 'רבה אמונתך' שאבתי עידוד רב רבה אמונתך, ואמרתי לעצמי 'את האמונה בקב"ה הם אינם יכולים לקחת ממני, אמנם אין לי תורה אין לי מצוות, יש כאן מכות ויש בזיונות, אך אמונתי בבורא עולם נשארת בקרבי, ואם כך 'מודה אני לפניך' עבור זה שווה לי יום נוסף של חיים, עבור האמונה לבד גם כן יקרים החיים עד למאד".

*"... ואמרתי לעצמי
'את האמונה בקב"ה
הם אינם יכולים
לקחת ממני, אמנם
אין לי תורה אין לי
מצוות, יש כאן מכות
ויש בזיונות, אך
אמונתי בבורא עולם
נשארת בקרבי, ואם
כך 'מודה אני לפניך'
עבור זה שווה לי יום
נוסף של חיים..."*

« כל איבד של רגע הוא אבידה נצחית!! »

בספר משנת רבי אהרן מבואר הסבר עמוק נוסף, כמה חשוב כל רגע ורגע מימי חייו של האדם, וכך כותב: "אמרו חז"ל (ברכות סג) 'אדם הקורא ק"ש כל ימיו ויום אחד לא קרא, דומה עליו כמי שלא קרא מעולם', וכן אמרו (חגיגה ט) אהא דכתיב (מלאכי ג, יח) וְשָׁבְתֶם וְרָאִיתֶם בֵּין צִדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹקִים לְאִשֶּׁר לֹא עֲבָדוּ (מלאכי ג, יח), שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

"והגדר בזה הוא, ע"פ מה שיש לבאר שכמו שכל הבריאה מאוחדת באמת, אך נתחלקה לפרטים, כן ישנם פרטים באדם עצמו בזמן חיותו וכוחותיו והחיות של כל רגע ורגע הוא מציאות בפני עצמו, והמציאות של הזמן ההוא נשארת לעולם, והפעם ההוא שלא קרא קריאת שמע, הרי בזמן הזה היה בלי קבלת עול מלכות שמים, וככה נשארת מציאותו מהזמן ההוא לעולם, ואין הפירוש שחסרה לו מאלפי קבלות קבלה אחת, רק נחשב כמו שהאיש הזה לא קיבל עליו מעולם, כי מציאותו וקימו מאותו הזמן נשארת בלא קבלה".

"ומזה ידון האדם בכל שעה כאילו כל מצבו הרוחני וכל חיוב העבודה בתכלית יצירתו תלויים ממש ברגע הנוכחי, שהרי הזמן הבא אח"כ הוא מציאות אחרת לגמרי. ומי שמשתמש בכוחות שהשפיע לו הבורא - והיינו ב'זמן' וב'חיות' שניתנו לו - נגד רצונו ית' ח"ו או לבטלה, הרי זה פגם נורא, כי הרי יש בכוחו בכל רגע לזכות בנצחיות, ואם אינו חושש לזה ואינו מקיים רצון המשפיע - שהשפיע לו את הכח ההוא - לטובתו, הרי בזה גורם כביכול צער כלפי מעלה שלא נתקיים הרצון העליון להיטיב, והרי זו ירידה גדולה וקלקול עצום". עכ"ד.